

”שְׂמֵחָה רַבָּה, שְׂמֵחָה רַבָּה,

אָבִיב הַגִּיעַ, פֶּסַח בָּא!”

מתוך השיר: ”שמחה רבה” מאת: בלהה יפה; לחן: ידידיה אדמון

הצעות לפעילויות לאביב ולחג הפסח

הצעה לסדר יום 08:00–13:00

תכנים	סדר יום
✓ סדר היום <u>גמיש</u> ויותאם לילדים ולמזג האוויר. ✓ חוג העשרה חיצוני ישולב במהלך היום.	
פעילות זורמת וחופשית במרחבי הגן.	9:00–8:00
מפגש בוקר חווייתי ומפעיל בנושא החג: שיר-סיפור-משחק. מגוון רעיונות בהמשך התלקיט.	9:30–9:00
ארוחת בוקר משותפת סביב שולחנות המשלבת פעילות מקדמת כישורי חיים של הילדים כגון: עריכת שולחנות, הגשה, הכנת סלט ועוד.	10:00–9:30
מגוון פעילויות בקבוצות קטנות בהשראת החג. מגוון רעיונות בהמשך התלקיט.	11:30–10:00
פעילות חופשית חברתית וגופנית בחצר. מגוון רעיונות למשחקי תנועה בפרק "פעילות בתנועה לקראת האביב ופסח".	12:30–11:30
מפגש מעבר הכולל משחקים חברתיים ומפעילים. מגוון רעיונות למשחקי תנועה בפרק "פעילות תנועה לקראת האביב ופסח".	13:00–12:30

הצעה לסדר יום 08:00 – 16:00

תכנים	סדר יום
✓ סדר היום <u>גמיש</u> ויותאם לילדים ולמזג האוויר	
✓ חוג העשרה חיצוני ישובץ במהלך היום	
פעילות זורמת וחופשית במרחבי הגן.	9:00 – 8:00
מפגש בוקר חוויתי ומפעיל בנושא החג: שיר-סיפור-משחק מגוון רעיונות – בהמשך התלקיט.	9:30 – 9:00
ארוחת בוקר משותפת סביב שולחנות שמשולבת בה פעילות מקדמת כישורי חיים של הילדים, כגון עריכת שולחנות, הגשה, הכנת סלט ועוד.	10:00 – 9:30
מגוון פעילויות בקבוצות קטנות בהשראת החג. מגוון רעיונות – בהמשך התלקיט.	11:30 – 10:00
פעילות חופשית חברתית וגופנית בחצר. מגוון רעיונות למשחקי תנועה – בפרק "פעילויות בתנועה לקראת האביב ופסח".	12:30 – 11:30
מפגש מעבר הכולל משחקים חברתיים ומפעילים. מגוון רעיונות למשחקי תנועה – בפרק "פעילויות בתנועה לקראת האביב ופסח".	13:00 – 12:30
ארוחת צוהריים משותפת סביב שולחנות שמשולבת בה פעילות מקדמת כישורי חיים של הילדים, כגון עריכת שולחנות, הגשה, הכנת סלט, פינוי.	14:00 – 13:00
תוכנית העשרה חיצונית בחלוקה לשתי קבוצות.	15:00 – 14:00
פעילות חופשית הפגתית ומרגיעה: האזנה למוזיקה, עיון בספרים, פעילות חופשית בסדנה להבעה ויצירה בחומרים, פעילות בתנועה, פעילות גופנית, הכנת מאכלים ואפייה ועוד.	15:30 – 15:00
מפגש קצר בין חברים בהפעלת משחקי חברה שבחרו הילדים בהנחיית ילדים.	16:00 – 15:30

עקרונות להתאמת סדר היום בגנים לחינוך מיוחד

- ✓ חשוב לשמור על סדר יום קבוע תוך שמירה על רצף יומי קבוע.
- ✓ חשוב להכין סדר יום מראש ולפעול לפי המתוכנן. אם נוצר צורך לשינוי בסדר היום, מומלץ להכין את הילדים לשינוי מוקדם ככל שניתן.

הצעות לנושאים אחרים כגון:

מסביב לעולם

מסע מסביב לעולם והיכרות עם תרבויות, עמים, תלבושות, מאכלים, ניגונים, ריקודים ועוד.

שוק קח ותן

ימים של מסחר: "מה שאני לא צריך עשוי להיות הזהב בשבילך" – יוצרים ומוכרים.

יום בצבע

ימים שבהם לובשים, יוצרים ושרים בצבעים נבחרים מגוני הקשת.

חיות וחיוכים

ימים בנושא חיות במעמקי הים, זוחלים, ציפורים ועוד, שבהם קוראים סיפורים ושרים שירים, מתבוננים בתמונות וצופים בסרטונים שכולם עוסקים בעולם החי.

משחקים בטעם של פעם

ימים של אולימפיאדה שבהם משחקים משחקי תנועה. אפשר להיעזר בחוברת "לא נפסיק לשחק".

ומה עוד?

רעיונות נוספים לימים מיוחדים:

יום קרקס, יום קסמים, יום פיג'מות, יום של מים, יום בצורות, יום תחבורה, יום מתחפש ועוד.

פעילות בתנועה עם בוא האביב וחג הפסח

שם הפעילות: סימני דרך – חפש את החמץ (המטמון)

מסגרת:

פעילות חוץ של שתי קבוצות המלוות באנשי צוות. ביצוע מסלול ומשימות עד להגעה לנקודת הסיום לפעילות משותפת של שתי הקבוצות.

חשוב!

יש להישמע להנחיות הבטיחות לפעילות מחוץ לגן.

ציוד נדרש:

גירים לסימון הדרך, מוצרי חמץ להחבאה בסוף המסלול, ניירות ועטים לכתובה ואיור של המשימות לדרך.

פתיחה:

שיח בנושא מנהגי חג הפסח ומאפייני האביב: הזדמנות ליציאה לטבע ולפעילות בחוץ, מסע בני ישראל במדבר, הימנעות מאכילת חמץ, מנהג ביעור חמץ וכדומה.

מהלך הפעילות:

שלב א:

חלוקת הילדים לשתי קבוצות: קבוצה א' – החלוצה, וקבוצה ב' – המאספת. קבוצה א' יוצאת לדרך ראשונה במטרה להחביא את החמץ בסוף המסלול, וקבוצה ב' יוצאת כעבור מחצית השעה למצוא את החמץ ולבערו לפני החג.

שלב ב:

קבוצה א' מחביאה במהלך המסלול פתקים של משימות תנועתיות ומסמנת בסימן מוסכם ** את אזור המחבוא של הפתקים לאורך המסלול (4-5 משימות).

דוגמות למשימות:

- קפיצות וניתורים לאורך המדרכה
- טיפוס במדרגות
- הליכה על מדרכה צרה וכדומה

קבוצה ב' – עוקבת אחרי סימני הדרך, עוצרת למציאת פתקי הפעילות, מבצעת את המשימות וממשיכה עד לנקודת הסיום.

שלב ג:

קבוצה א' מחביאה בסוף המסלול את החמץ ומתחבאת בקרבתו.

קבוצה ב' מגיעה לסוף המסלול ומחפשת את חברי קבוצה א' ואת החמץ.

סיום:

חברי שתי הקבוצות עורכות טקס פְּרֵדָה מהחמץ (ביעור חמץ) לקראת כניסת החג...

שם הפעילות: טיול אביב של משחקי תנועה

מסגרת : עם בוא האביב, מזג האוויר מתחמם, והיציאה לטיול בקרבת הגן הופכת להזדמנות טובה לפיתוח הכושר ולמשחקי תנועה חברתיים.

ציוד נדרש: החוברת "לא נפסיק לשחק"

פתיחה:

1. לפני היציאה, יש לקיים שיח המדגיש את כללי ההתנהגות והבטיחות מחוץ לגן: חלוץ ומאסף, שמירת קשר עין רציף עם אנשי הצוות, שמירת מרחק מכבישים, הפסקות לחבישת כובע ועוד.

חשוב! יש להישמע להנחיות הבטיחות לפעילות מחוץ לגן.

2. הילדים יבחרו 2-3 משחקי תנועה קבוצתיים שירצו לשחק במהלך הטיול, מתוך החוברת "לא נפסיק לשחק" או מהמשחקים המוכרים להם.

3. לקראת היציאה יש להכין את הציוד הנדרש למשחקים.

מהלך הפעילות:

1. יציאה לטיול ומציאת מרחב נוח ובטוח ממפגעים ומכשולים המתאים למשחקי התנועה שנבחרו.

2. משחק במשחקים הנבחרים בהתאם לאווירה ולכיף שנוצרים.

4. העלאת אפשרויות לשינוי המשחקים בעזרת רעיונות שמציעים הילדים.

3. דוגמות למשחקים אפשריים במרחב שבחוץ: שלושה מקלות, משחקי "תופסת" למיניהם, משחק הפסלים, משחקי מעגל, חבל, גומי, שבויים, תפסוני ועוד.

סיום:

אם יש באזור הטיול גן משחקים, אפשר לערוך בו פיקניק וגם לשחק.

פעילויות תנועה - עקרונות להתאמת הפעילויות לילדים עם צרכים מיוחדים

הפעלת הפעילות תוך יישום העקרונות הכלליים המופיעים בסופו של התלקיט והקפדה על עקרונות ייחודיים לפעילויות הקשורות בתנועה ומחול:

- ✓ ביצוע הפעילויות תוך **התייחסות ליכולות ולמגבלות המוטוריות** של הילדים.
- ✓ **עידוד תנועה ומחול** למרות מגבלות מוטוריות ואחרות.
- ✓ זימון פעילויות של תנועה חופשית לצד תנועה מתוכננת או ריקוד ידוע.
- ✓ **קידום מיומנויות שפה ותקשורת** בד בבד עם הפעילות האומנותית, כגון לימוד מילים חדשות, עידוד שיח, המללה של התהליך והצגת התוצר.
- ✓ **קידום מיומנויות חברתיות** בד בבד עם הפעילות האומנותית כגון אופני פנייה לחבר או למבוגר, עבודת צוות על משימות משותפות, פרגון הדדי.

תיאטרון צלליות לפסח, לכל יום ולכל סיפור מוכר

בעקבות סיפור יציאת מצרים מתוך המקורות, מותאם לגיל הרך

מסגרת: מליאה או קבוצה קטנה

ציוד נדרש:

1. סיפור יציאת מצרים מתוך המקורות בעיבוד המותאם לגיל הרך.
2. סדין לבן מתוח על שולחן הפוך / על קופסה גדולה / מתוח במרחב שנבחר בגן.
3. מנורת לילה / פנסים.
4. מקום מוחשך.
5. חומרים וכלים ליצירה: בריסטולים שחורים וגירים לבנים (שיסמנו להם את הדרך לגזירה על גבי הבריסטול השחור), שקפים צבעוניים וטושים לא מחיקים, גיליונות צלופן במגוון צבעים, מספריים, שיפודי עץ, מקלות שלגונים, סרט דביק, סיכות מתפצלות.

פתיחה:

- נשוחח עם הילדים ונברר אם הם יודעים תיאטרון צלליות מהו.
- אם אינם יודעים - יינתן להם הסבר.
- נאפשר לילדים לבנות את התיאטרון.
- נמחיש ונזמין אותם להדגים איך התיאטרון פועל.

מהלך הפעילות:

נציע לילדים:

- לתכנן ולהכין את התפאורה של המקומות שבהם מתרחשת עלילת הסיפור: היאור, הארמון, ים סוף ועוד.
- לתכנן וליצור את הדמויות המשתתפות בסיפור יציאת מצרים.

- לבחור את החפצים בסביבה שבאמצעותם יפיקו צלילים המתאימים ללוחות את סיפור יציאת מצרים (אפשר להוסיף גם קולות שיופקו בעזרת איברי הגוף ובלא חפצים).
- לחלק ביניהם את מגוון התפקידים.

סיום: ליהנות מההמחזה ומהצפייה.

שעת סיפור

מפגשי סיפור ויצירה בעקבות ספרי ספריית פיג'מה

שעת סיפור חווייתית היא כלי נפלא למפגש עם ילדי הגן. היא מזמנת קרבה, הנאה ולימוד, התייחסות לרגשות ולשיחה.

להלן מבחר הצעות למפגשים בעקבות ספרי ספריית פיג'מה. הספרים נבחרו בקפידה והם נמצאים בגן, והמפגש איתם מאפשר עיסוק מהנה בערכים הרלוונטיים לחיי היום-יום של כל אחד ואחת.

אנו מקווים שההצעות ייתנו לכם רעיונות והשראה לשעת סיפור משמעותית ויצירתית!

לפניכם חמישה מערכי פעילות בעקבות חמישה ספרים מספריית פיג'מה. כל מערך כולל רקע עיוני קצר, הצעה לשעת סיפור ודיון, רעיונות לפעילות ויצירה ורשימת ציוד.

הצלחת הפעילות תלויה בהכנה מראש. אנו ממליצים לכם להכיר את הסיפורים היטב ואף להקדים ולתרגל קריאה בקול בבית. בדקו את רשימת הציוד שנמצאת בכל מערך והכינו בעוד מועד את הפעילות, האביזרים הנלווים ודוגמות ליצירות.

כל פעילות מתמקדת בערך אחד העומד במרכז הסיפור:

שם הספר	נושא הפעילות
אגדת גשר	פיוס וגישור
הנעליים הישנות של אדון מינאסה	עלייה
שלושת הפרפרים	חברות
התבלין החסר	ייחודה של השבת
המעיל המופלא של יוסף	איזהו עשיר? השמח בחלקו.

על בסיס כל אחת מההצעות לפעילות אפשר להרחיב את השיחה עם הילדים, לגלות ערכים נוספים וליצור עוד פעילויות מעשירות ומהנות.

לאורך השנים חילקה תוכנית ספריית פיג'מה לגנים למעלה מ-130 ספרי ילדים שונים. הספרים אהובים מאוד על הילדים, וכדאי לחפש אותם בספריית הגן!

באתר ספריית פיג'מה רשימת כל הספרים וגם הצעות לפעילות ורעיונות לשיחה:

www.pjisrael.org

”אהבת שלום ורדיפת שלום”

בעקבות הסיפור ”אגדת גשר”, סיפר שלמה אבס

מריבות הן חלק מהחיים. במסכת אבות כתוב שעל כל אדם להיות ”אוהב שלום ורודף שלום” (אבות א, יב). החכמים לא מסתפקים בציווי לאהוב שלום אלא מנחים אותנו ליזום מעשים שיביאו את השלום בין אנשים אחרים. בסיפור ”אגדת גשר”, אנו פוגשים שני חברים טובים שרבים, ואז מתעורר צורך באדם שלישי, נגר מיוחד, שיגשר ביניהם ויעזור להם למצוא את הדרך להשלים ולחזור להיות חברים.

פתיחה

אילו גשרים מכירים הילדים? מה זה גשר? מתי בונים גשרים ובשביל מה? מאילו חומרים בונים גשרים? האם הילדים יכולים ליצור גשר מהגוף שלהם? ומי יכול להמציא גשר שבנוי משני ילדים?

שעת סיפור

הגננת תזמין את הילדים לשבת מולה ולשמוע סיפור על שני חברים טובים וגשר מיוחד אחד. כדאי להזמין את הילדים להתבונן בציורים, בהבעות הפנים של מתן ונח, להבחין במבעים המבטאים שמחה, כעס, הפתעה והקלה. אפשר לעצור את הסיפור בשיא המריבה ולשאול את הילדים: למה מתן ונח לא מצליחים להשלים? מה הם היו מציעים למתן ולנח לעשות כדי להתפייס ולחזור להיות חברים? אחרי התשובות להמשיך בסיפור.

דיון

למה מתן ונח רבו? איך מרגישים כשרבים עם חבר? מתי אנחנו מצליחים להתפייס לבד ומתי אנו זקוקים לעזרה מבחוץ? כדאי להסב את תשומת הלב לכך שבסיפור אליהו מגיע עם ארגז כלים ובונה מהם גשר, אבל למעשה הקרשים והמסמרים שמהם בנה את הגשר כבר היו אצל מתן, אלא שהוא לא ידע איך להשתמש בהם לטוב. לפעמים דרוש אדם שלישי כדי להאיר ולסייע לנו לבנות גשרי שלום ולמוטט חומות.

יצירה - גשר של שלום

גוזרים צלחת נייר לשניים, חצאי הצלחת הם גוף הגשר.

חותכים בעזרת סכין חיתוך חריץ באורך 2-3 סנטימטרים בשתי כוסות.

הילדים מקשטים את הצלחות והכוסות.

משחילים את הצלחת בשני החריצים והינה הגשר.

אפשר לגזור גם דמויות מהנייר ולהדביק אותן, אוחזות ידיים, על הגשר.

ציוד

קערה ומצקת עם פתקי קסם, צימוקים, כוסות נייר, צלחות נייר, מספריים, סכין חיתוך, טושים, דבק, ניירות צבעוניים.

עוד רעיונות בדף הספר ובגלריית תמונות באתר של ספריית פיג'מה: www.pjrael.org.

איזהו עשיר? השמח בחלקו"

בעקבות הספר "המעיל המופלא של יוסף" מאת סימס טבק

יוסף, השמח בחלקו, מוצא מה לעשות במעילו, גם כשהוא כבר ישן ובלוי. אי אפשר ללבוש אותו כמעיל? יוסף הופך אותו לאפודה. האפודה מתרפטת? הוא גוזר ממנה צעיף, כשגם הצעיף יוצא משימוש – הוא הופך לעניבה, למטפחת ולכפתור, ובסוף כשלא נשאר מהמעיל כלום, גלגוליו הופכים לסיפור.

בעידן המודרני אנו נוטים לזרוק דברים אף על פי שעדיין ניתן להשתמש בהם. בכל יום אנחנו צורכים הרבה וזורקים הרבה. הציווי המקראי "בל תשחית" מדגיש את הצורך לנצל את כלל משאבי הקיום שלנו בתבונה ובחסכנות. בדיוק כמו יוסף, שאיננו מוותר על שום אפשרות לנצל עד תום את בד המעיל.

פתיחה

אפשר להכין לילדים משחק באולינג מבקבוקי שתייה גדולים וכדור. בתום המשחק, על הגננת לאסוף את הבקבוקים ולהכריז בקול רם שבדעתה לזרוק אותם לפח. יש לעודד את הילדים להגיב. אם הם לא מגיבים, הגננת בכל זאת יכולה להתחרט ולא לזרוק את הבקבוקים לפח, למה? כי יש דברים רבים שאפשר להכין מהם.

שעת סיפור

הגננת יכולה ללבוש מעיל הגזור ממפת אל-בד ולספר את הסיפור. במהלך הסיפור תחליף הגננת את המעיל באפודה, במטפחת, בכפתור, עד שמהמעיל נשאר רק הסיפור.

יצירה

כל ילד מקבל בקבוק שתייה אחד, חתוך לשני חלקים.

את החלק התחתון מקשטים במדבקות וטושים ויוצרים מעמד לכלי כתיבה. מהחלק העליון יוצרים עציץ תלוי. משאירים את הפקק סגור, מנקבים שני חורים אחד מול האחר בחלק החתוך של הבקבוק (באמצעו), אל החורים מחברים אטב משרדי בכל חור, קושרים חוט והרי לנו עציץ תלוי.

ציוד

פתיחה: בקבוקי פלסטיק ריקים, כדור. סוודר פליז, תבנית ביצים ריקה, נייר טואלט.

אביזרים לסיפור: לגזור ולהכין ממפת אל-בד: מעיל, אפודה, מטפחת, צעיף, כפתור גדול.

חומרים וכלים ליצירה: מספריים, סכין חיתוך, מחורר, אטבים משרדיים, חוט עבה, טושים, מדבקות.

עוד רעיונות בדף הספר ובגלריית התמונות באתר של ספריית פיגימה: www.pjrael.org.

"לך לך מארצך..."

בעקבות הספר "הנעליים של אדון מינאסה", סיפרה רונית חכם

אל ארץ ישראל הגיעו במשך השנים מיליוני עולים, יהודים מכל רחבי העולם. כל אחד היה צריך להשתלב בחברה חדשה, למצוא את מקומו אבל לא לאבד את הזהות הישנה. בסיפור שלנו, אדון מינאסה לא מצליח להיפטר מהנעליים הישנות שהביא עימו מארצו הרחוקה. בכל פעם הוא זורק אותן יותר ויותר רחוק, ובכל פעם מחזירים לו אותן! אגדת העם האתיופית מתארת בצורה קלילה את ההתלבטות המוכרת כיצד לשלב בין ישן לחדש בחיינו. דווקא השילוב של שפות, טעמים, מנהגים ומסורות שהביאו איתם העולים לארץ הוא שיוצר בישראל חברה מעניינת, יצירתית ועשירה.

פתיחה

אפשר להזמין את הילדים לצאת עם הגננת למסע אל ארץ רחוקה, "ארץ חדשה שהיא כמו חלום". כל אחד יחזיק שק דמיוני וישים בתוכו דברים שהוא בוחר לקחת מביתו אל המקום החדש. מה משאירים מאחור ומה לוקחים? על מה לא מוותרים? אפשר להציע לילדים לנעול נעליים דמיוניות שמתאימות למסע ארוך ולצעוד יחד בתהלוכה ברחבי החדר. הגננת תתאר לילדים את המסע הארוך והקשה – האם השק הדמיוני כבד מדי? האם נכון היה לקחת דברים אחרים? ומה נצטרך כשנגיע לארץ החדשה? למה לא לקנות הכול חדש?

שעת סיפור:

הגננת תמחזי את סיפורו של אדון מינאסה בעזרת שני זוגות נעליים: ישנות וחדשות. בכל פעם שהיא תזרוק את הנעליים הישנות, היא תבקש מילד אחר להביא אותן בחזרה.

יצירה:

הכנת נעליים

מניחים רגל יחפה על הסול ומציירים סביבה צורת אליפסה. גוזרים שתיים - אחת לכל רגל. מקשטים במדבקות (וואשי טייפ). גוזרים עוד שתי רצועות עבות ברוחב הסוליה ועוד שני סנטימטרים מכל צד. מקשטים את הרצועות ומניחים אחת על כל הסוליה כך שמכל צד יש שארית של 2 סנטימטרים, מקפלים את השאריות אל מתחת לסוליה ומדביקים בדבק. עומדים על הכפפים החדשים לדקה כדי לעזור לחלקים להידבק היטב.

ציוד נדרש:

תלבושות להמחזת הסיפור "שני זוגות נעליים", גיליונות סול, מספריים, מדבקות, וואשי טייפ, דבק חזק (רצוי אקדח דבק חם).

עוד רעיונות בדף הספר ובגלריית התמונות באתר של ספריית פיג'מה: www.pjisrael.org

”על טעם וריח”

בעקבות הסיפור ”התבלין החסר”, עיבדה דבורה עומר

ציוד נדרש:

תחפושות להמחזת הסיפור ותפאורה של שולחן שבת.

צמחי תבלין יבשים, למשל: אורגנו, ציפורן, לבנדר יבש.

שקיות בד קטנות, סרט צבעוני דק.

עוד רעיונות בדף www.pjisrael.org ובגלריית התמונות באתר של ספריית פיגימה: www.pjisrael.org.

בתוך ימי השבוע והשגרה יש יום אחד מיוחד, לקטנים ולגדולים – השבת. בסיפור ”התבלין החסר”, מגיע הקיסר הרומי אנטונינוס לביקור מפתיע ביום שבת בביתו של רבי יהודה הנשיא. הוא מתענג מהסעודה, האוכל טעים לו הרבה יותר מאותן המנות בדיוק שמוגשות לו ביום חול. מה הפך את האוכל למיוחד? טעם השבת, שאותו אי אפשר למצוא בכל אוצרות המלוכה.

גם לשבת שלנו יש 'תבלין' ייחודי: המאכלים, המנהגים והחוויות שחווה בקרב המשפחה והקהילה. כל אלה הופכים את השבת של כל אחד מאיתנו למיוחדת בשבילו.

בפעילות נבדוק עם כל אחד מה מרכיב את השבת שלו, ומהו התבלין שהופך את השבת ליום שמחכים לו במשך כל השבוע.

היכרות:

יושבים במעגל, וכל אחד בתורו מציין מאכל אהוב עליו. הגננת יכולה לשאול: איזה טעם יש למאכל האהוב (מתוק, מלוח, חמוץ...)? איזה תבלין העניק למאכל את טעמו (סוכר, לימון, מלח...)? בסוף סבב התשובות קוראים יחד את הסיפור ומבהירים שלא רק לאוכל יש טעם ותבלינים.

שעת סיפור:

הגננת יכולה להתחפש לרבי יהודה הנשיא, לתאר את העלילה בקווים כלליים ולספר על הידידות המיוחדת של רבי יהודה והקיסר הרומי. כדאי לשתף את הילדים ולהזמין אותם להשתתף בהצגה. הם עשויים למלא תפקידים של דמויות בהצגה: אנטונינוס, בני משפחתו של רבי יהודה הנשיא, הרוכלים בשוק שמהם רבי יהודה הנשיא קונה מצרכים לסעודה, הסוסים הרתומים לכרכרה של הקיסר ועוד.

מכינים שקית ריחנית להבדלה:

מניחים במרכז השולחן קערות קטנות ובהן מגוון תבלינים ריחניים.

כל ילד מקבל שקית בד קטנה ומכניס לתוכה כמה כפיות של תבלינים.

קושרים את השקיות בסרט.

חברים בכל מיני צבעים

בעקבות הסיפור "שלושת הפרפרים" מאת לוי קיפניס

שלושה פרפרים, שלושה חברים טובים, נקלעים לסערה הרחק מביתם ומחפשים מחסה. הפרחים בסיפור מסכימים להגן רק על מי שצבעו כצבעם, ורוצים להשאיר הפרפרים האחרים לבד בחוץ ובקור. סיפורו הקלאסי של לוי קיפניס מזמין שיחה על אחווה וחברות.

היכרות

תולים על הקיר שלושה פרפרים: אדום, צהוב ולבן. אפשר לבקש מהילדים לבחור פרפר ולעמוד לידו. עכשיו הגננת יכולה להכריז על סדרה של כללים: כל מי שיש לו פריט לבוש אדום עובר לפרפר האדום. מי שלובש צהוב או לבן עובר לפרפרים המתאימים. בהמשך, מי שאוהב פירות אדומים עובר לפרפר האדום וכו'. אפשר גם לשלוח את הילדים להסתובב בחדר, לחפש פריט בצבע אדום, צהוב או לבן ולגעת בו וכדומה. לאחר מכן כל הילדים מתיישבים במעגל ומקשיבים לסיפור על שלושה פרפרים בשלושה צבעים.

שעת סיפור

הגננת יכולה להמחזי את הסיפור "שלושת הפרפרים" בעזרת פרפרים ופרחים שאותם תכין מראש. אפשר להעיקף את הפרפרים בין הילדים ולשתף אותם בעליזות המעוף, בחשש מפני הגשם ובעיקר בשמחת החברות בסוף הסיפור.

דיון

הפרחים בסיפור דחו פרפר שצבעו היה שונה מצבעם, מדוע? האם חברים חייבים להיות דומים לנו? מי החברים שלנו? מה אנחנו אוהבים לעשות יחד? האם כולנו נראים אותו דבר?

יצירה - מכינים פרפרי משחק

מניחים את היד של הילדים על בריסטול ומציירים מסביב. גוזרים שתי כפות ידיים, מקשטים אותן מדביקים אותן על כף חד-פעמית משני צדדיה, והרי פרפר. מדביקים מחושים ועיניים זזות ומציירים פה. הפרפר מוכן ואפשר להתחיל לשחק בו או להמחזי את הסיפור שוב, יחד.

ציוד נדרש:

שלושה פרפרים ושלושה פרחים על שיפודים. דפים לבנים, טושים/צבעים, מספריים, בריסטולים, כפות חד-פעמיות, דבק נוזלי חזק, עיניים זזות, מדבקות.

עוד רעיונות בדף הספר [ובגלריית התמונות](http://www.pjrael.org) באתר של ספריית פיגימה: www.pjrael.org.

סיפורים - עקרונות להתאמת הפעילות לילדים עם צרכים מיוחדים

הפעילות תתבצע תוך יישום העקרונות הכלליים המופיעים בפתח וגם העקרונות הייחודיים לסוג פעילות זה:

- ✓ בחירה של **סיפורים מותאמים** למאפייני התפקוד של הילדים באופן המכבד את גילם הכרונולוגי תוך חיבור לעולמם האישי.
- ✓ **קריאה של ספרים, סיפורים ודקלומים**, תוך שימת דגש בחוויית ההנאה הספרותית-אומנותית.
- ✓ פירוש מילים קשות ולימוד מילים חדשות המופיעות בסיפור וחיוניות לשם הבנתו.
- ✓ שילוב משחקי תפקידים והמחזה המסייעים להנגשה של הסיפורים.

מתחדשים ונהנים

התחדשות ושימור - איסוף צעצועים, ניקיון ותיקון צעצועים, פירוק צעצועים, שימוש בחלקי צעצועים ביצירה.

שם הפעילות: איסוף צעצועים

מסגרת: הילדים מוזמנים להסתובב בגן, לבדוק אילו צעצועים זקוקים לתיקון, לניקוי או לסידור מחדש.

ציוד נדרש: צעצועים בגן ובחצר. ארגזים למיון הצעצועים.

פתיחה:

האביב וחג הפסח הם הזדמנות להתחדשות, להתרעננות ולהתארגנות לקראת חילופי העונות.

מהלך הפעילות:

שלב א:

מחלקים את הילדים לכמה קבוצות, וכל קבוצה תבדוק משחקים מסוג מסוים: "בימבות" בחצר, משחקים בארגז החול, צעצועים במרכז הבית ובמרכז הבנייה וספרים בספרייה.

שלב ב:

כל קבוצה בודקת את הצעצועים במרכז שהופקדה עליו. הילדים ממינים את הצעצועים ומחליטים אילו מהם דורשים ניקיון, אילו - תיקון, ואילו אינם שייכים למרכז שלהם אלא למרכז אחר.

שלב ג:

הילדים מציעים כיצד לנקות את הצעצועים ומארגנים את החומרים לקראת הטיפול בניקוי הצעצועים למוחרת.

סיום:

הילדים מוזמנים לאייר/לכתוב הודעה להורים שבה מבקשים צעצועים מקולקלים לעמדת פירוק בגן.

שם הפעילות: ניקוי צעצועים

מסגרת: פעילות בקבוצה קטנה

ציוד נדרש:

גיגיות מים, סבון ושמפו לניקוי בגדים, מגוון מברשות, חבל כביסה ואטבי כביסה.

פתיחה:

יש שיטות שונות לניקוי צעצועים: חלק מהצעצועים ניתן לטבול במים ולשטוף במי סבון.

מהלך הפעילות:

שלב א:

הילדים ממיינים צעצועים ומציינים אם יש צעצועים שעדיף שלא להרטיבם (לדוגמה: צעצועים עשויים מנייר או מקרטון).

שלב ב:

הילדים מנקים את הצעצועים בגיגיות. ניתן לארגן עמדות שכל אחת מיועדת לשלב בניקוי: עמדה להרטבה, עמדה לסיבון, עמדה לשטיפה ועמדה לייבוש. אפשר לאייש כל עמדה בילדים קבועים או לאפשר לכל ילד לעבור בכל העמדות.

שלב ג:

ניתן לסיים בפעילות משותפת של ניקיון השטיחים והווילונות בגן.

סיום:

הילדים עוקבים אחרי ייבוש הצעצועים ומחזירים אותם למרכזי הגן השונים.

שם הפעילות: תיקון צעצועים

מסגרת: פעילות בקבוצה קטנה

ציוד נדרש:

צעצועים מקולקלים שנאספו בפעילות הראשונה.

פתיחה:

יש שיטות שונות לתיקון צעצועים: חלק מהצעצועים ניתן לתקן בהדבקה או בתפירה.

מהלך הפעילות:

שלב א:

הילדים ממיינים צעצועים וקובעים אילו צעצועים יתוקנו בהדבקה, אילו – בתפירה, ואילו אינם ניתנים לתיקון.

שלב ב:

שולחן שעליו שלל אמצעים להדבקה ולהצמדה: דבקים שונים, גלילים של סרטי בד בצבעים שונים, מכלבים ("שדכנים"), סרט וולקרו (צמדן), אטבים, אזיקונים, גומיות וכדומה. שולחן לתפירה - לתיקון קרעים ולהוספת כפתורים.

שלב ג:

ניתן להמשיך להתאמן בשיטות רקמה על בד יוטה או בד אורגנזה מתוח על מסגרת או על שולחן.

סיום:

ילדים רושמים הוראות תיקון לצעצועים שונים.

שם הפעילות: פירוק צעצועים

מסגרת: פעילות בקבוצה קטנה, בתוך הגן או בחצר.

ציוד נדרש:

צעצועים מקולקלים שנאספו בפעילות הראשונה, ציוד אלקטרוני לפירוק, מברגים.

פתיחה:

הגננת תפתח: אתמול ושלשום ניקינו ותיקנו צעצועים. היום נפרק צעצועים שלא ניתן לתקנם. בחלקי הצעצועים נשתמש בסדנת החומרים ליצירה.

מהלך הפעילות:

שלב א:

הילדים לומדים להשתמש במברג בעבודה בקרשים רכים.

שלב ב:

הילדים מוזמנים לפרק צעצועים/מכשירים מקולקלים ולשוחח על אודות חלקי המכשיר והחיבורים ביניהם.

שלב ג:

הילדים מספרים אילו חלקים מצאו בצעצועים ומציעים רעיונות לדברים שעשויים ליצור מהם או בעזרתם.

סיום:

הילדים מעבירים את חלקי הצעצועים לסדנת החומרים להמשך עבודה.

ימים של חגיגת אביב

יום ראשון: הטיול הקטן

מסגרת:

א. מליאה

נציג את השיר "הטיול הקטן" מאת נעמי שמר ונספר עליו ועל המשוררת והמלחינה.

כבת קיבוץ כינרת שאבה נעמי שמר השראה ממראות ילדותה :
הכינרת, ההרים, השדות הפורחים וכל מה שמסמל את יופייה
של הארץ הזאת. נעמי שמר האמינה שאת הארץ לומדים
לאהוב דרך הרגליים. כיוון שהשיר נכתב לפני שקמה החברה
להגנת הטבע ולפני המודעות להגנת הצומח, מילותיו המקוריות כללו את המשפט: "אלף
רקפות כל אחד אסף".
ברבות הימים, עם הקמת החברה להגנת הטבע, נעשה שינוי קטן בשיר כדי
שלא לעבור על החוק החדש, והמילה "אסף" הוחלפה ל"ספר".

נאזין לשיר ונשים לב ליצורים ולהפתעות שפגשנו בטיול.

ב. עבודה בקבוצה קטנה

- נכין כרטיסים כמספר היצורים וההפתעות שמצאנו בטיול.
- נצייר כל אחד מהמפגשים המוזכרים בשיר בכרטיס נפרד.
- נערוץ חוברת שבה נדביק את הכרטיסים שיצרנו ונדפדף בה בעודנו שרים.

ג. פעילות בחצר

- נצא לטיול בסביבה הקרובה / בחצר הגן.
- נתבונן ביצורים ובהפתעות של העונה ונחפש במיוחד את אלה המוזכרים בשיר.
- נגלה את מאפייני האביב בסביבת הגן.
- נכיר לילדים את שמות הפרחים שפורחים בעונה זו.
- נצלם או נצייר את הדברים שמשכו את עינינו.
- נכין על ידי פיסות נייר, במלאכת מחשבת, את הטיול הקטן שלנו כפי שעשתה ליאת יניב (המאיירת של הספר "הטיול הקטן").

ד. סיכום חווייתי בגן

- נמחזז בדרמה יוצרת את השיר ולצורך כך ניעזר באיורים המזכירים את הדרך.

יום שני: משחקי מים

מסגרת:

א. מליאה

- נפתח בשירת השיר "הטיול הקטן" מאת נעמי שמר.
- נציג לילדים חפצים שונים שבאמצעותם נפיק צלילים:
בקבוקי פלסטיק, צינורות פלסטיק גמישים, צינורות PVC באורכים שונים, מכסה של סיר ומקוש, קערות מתכתיות ומקוש.

ב. פעילות בחצר (בקבוצות קטנות)

- נחלק את הילדים לקבוצות. כל קבוצה תתכנס סביב גיגית שיש בה מים והחפצים שהצגנו במליאה.
- נתנסה באופן חופשי בשימוש באביזרים השונים ונגלה את הצלילים שאפשר להפיק בעזרתם.
- נבחר את החפץ שמצא חן בעינינו, ונפיק בעזרתו את הצליל שאהבנו.
- ניצור עם הקבוצה סיפור של טיול דמיוני.
- נבדוק יחד איזה צליל מתאים לכל תחנה מן התחנות המוזכרות בטיול.
- נרשום את הטיול הדמיוני בסימנים על דף גדול.
- ננגן ברצף.

ג. סיכום חווייתי בגן

- נציג במליאה את הטיול שיצרנו.
- ניתן לחברים לשחזר את הטיול שתואר באמצעות צלילים.
- נצפה בסרטון "[משחקי מים](#)" ונגלה אילו צלילים נוספים אפשר להפיק.
- נשיר את השיר שלמדנו "הטיול הקטן" מאת נעמי שמר ונלווה אותו בנגינה בעזרת החפצים שאספנו.

יום שלישי: לעוף עם הפרפרים

מסגרת:

א. מליאה

- נציג את הסיפור "שלושת הפרפרים" מאת לוי קיפניס.
- נקרא את הסיפור ברצף ונאפשר שיחה פתוחה בשאלות ובנושאים חברתיים המתעוררים בזמן ההאזנה לסיפור, לדוגמה: מה מאפיין את החברות בין הפרפרים?

ב. קבוצות קטנות

קבוצה 1 – פעילות בחצר

- נשוחח על הדמויות המוזכרות בסיפור.
- נצא לחצר ונתבונן בפרפרים ופרחים שסביבנו, ניעזר במגדיר פרפרים ופרחים.
- נצייר את היצורים שצדו עינינו.
- נזמין את הילדים לאייר את הסיפור.

קבוצה 2 – הכנת התפאורה

- נתכנן את התפאורה.
- נכין עם הילדים שלט גדול שעליו יתנוסס שם המופע.
- נעודד את הילדים ליצור פרפרים צבעוניים לקישוט הגן ונהפוך אותו לשדה פורח.

קבוצה 3 – הכנת תלבושות

- נחשוב עם הילדים אילו תלבושות יתאימו למופע.
- נעצב תלבושות למשתתפים. ניתן לבחור כובעים, חגורות או פריטי לבוש אחרים שנמצאים בגן.

ג. סיכום חווייתי בגן

- נתלה את שלט המופע ונעצב את הבמה.
- נסייע לילדים למדוד את התלבושות שהכינו ולבדוק שהן מתאימות להם.
- נמחיז את הסיפור על רקע התפאורה שיצרנו.
- נשוחח עם הילדים על התרומה של התפאורה למופע עצמו ולהעשרת החוויה של הצופים.

יום רביעי: תכנון חגיגת האביב

מסגרת

א. מליאה

נשוחח עם הילדים על ההכנות לקראת המופע: עיצוב הבמה, הקמת דוכן כרטיסים, הכנת תערוכת האביב, הכנת כרטיסים, תוכנייה ועוד.

- **נציע** לילדים להעלות רעיונות למקומות שבהם אפשר להקים את הבמה.
- **נאפשר לילדים לבחור** את הקבוצה שבה הם רוצים לפעול.

ב. קבוצות קטנות

קבוצה 1 – הכנת הבמה והמושבים

ציוד נדרש לקבוצה: גיליונות נייר, צבעים, כלי כתיבה, מדבקות.

- **נתחום** את הבמה בעזרת ספסלים או סרטים על פי החלטת חברי הקבוצה.
- **נחליט** יחד כמה צופים נזמין לחגיגת האביב.
- **נתכנן** את מקומות הישיבה ו**נסדר** את המושבים.
- **נמספר** את השורות ואת המושבים ונוודא שיש מקום לכל המוזמנים.

קבוצה 2 – הקמת דוכן כרטיסים

ציוד נדרש לקבוצה: בריסטולים, צבעים, כלי כתיבה, מספריים.

- **נקים** דוכן לחלוקת הכרטיסים, ונכין שלט שעליו יופיע שם המופע.
- **נציג** לילדים כרטיסים שונים ממופעים שונים שבהם צפו, **נתבונן** יחד ו**נשוחח** על המרכיבים של הכרטיס: שם המופע, שמות המשתתפים, השעה והמקום של המופע וכדומה.
- **נבחר** את החומרים שמהם יכינו את הכרטיסים ו**נתכנן** את עיצובם ואת המידע שיופיע עליהם.
- **נכין** את כרטיסי חגיגת האביב עבור כל המוזמנים.
- **נוודא** עם הילדים שמספר הכרטיסים שהכנו מתאים למספר המוזמנים שלנו.
- **נשוחח** על הסידור בחלוקה לשורות ולכיסאות.
- **נחלק** תפקידים: נקבע מי יהיו הסדרנים ומה יהיה תפקידם; מי יהיו מחלקי הכרטיסים ומה יהיה תפקידם.

קבוצה 3 – הקמת עמדה למשחקי מים

ציוד נדרש לקבוצה: גיגיות מים, בקבוקי פלסטיק, צינורות פלסטיק גמישים, צינורות PVC באורכים שונים, מכסה של סיר ומקוש, קערות מתכתיות ועוד.

נערוך עם הילדים רשימה של החפצים שנרצה להציב בעמדת המים.

נצא אל החצר ונבקש מהילדים להציע מקום שמתאים להציב בו את עמדת המים.

נציב עם הילדים גיגיות של מים.

נשוחח עם הילדים ונ**קבע** יחד מהם כללי השימוש בעמדת המים.

נכתוב עם הילדים את כללי השימוש בעמדה ו**נתלה** אותם סמוך לעמדה.

קבוצה 4 – הקמת עמדה לעבודה בעיסת נייר

ציוד נדרש לקבוצה:

נייר עיתון, דבק פלסטי, דבק טפטים, מערבול צבע + מקדחה, קערה, משטחי עבודה מקרטון.

נציע לילדים להכין עמדה ליצירה בעיסת נייר בחגיגת האביב.

נתנסה בהכנת עיסת הנייר.

נאפשר לילדים לקרוע את נייר העיתון לקרעי נייר קטנים.

נשרה את קרעי הנייר במים למשך כחצי שעה.

לאחר מכן **נסחט** מהקרעים את המים המיותרים ונעביר את הקרעים הסחוטים לקערה.

נכין את העיסה עם הילדים: נוסיף לקרעים דבק פלסטי (כוס אחת) ודבק הטפטים (כף אחת). (נערבב כף דבק טפטים עם כוס אחת של מים ונמתין שיתמוסס).

נאפשר לילדים לערבב את העיסה בעצמם ולחוות את מגע העיסה בידיהם.

נציב שולחן בעמדה ועליו נניח משטחי קרטון לעבודה עליהם.

יום המישי: חגיגת האביב

נאפשר לילדים לבחור תפקידים: סדרנים, מפעילי עמדת מים, מפעילי עמדת יצירה בעיסת נייר, מציגים, זמרים, רקדנים, קריין, מפעילי דוכן הכרטיסים ועוד.

נציע לילדים לבחור כיבוד מתאים שהם רוצים לחלק בחגיגת האביב, כגון לימונדה או מיץ תפוזים, ונכין אותו איתם.

נסדר את תערוכת האביב שבה נציג את עבודות היצירה של הילדים בעקבות השיר "הטיול הקטן".

נאזין יחד לביצוע השיר "הטיול הקטן" ונצטרף בשירה.

נצפה בהצגה "שלושת הפרפרים" שיציגו השחקנים.

נשתתף בעמדת משחקי המים ובעמדת היצירה בעיסת נייר.

נתבונן בתערוכת האביב שבה יוצגו עבודות היצירה שעשו הילדים בעקבות השיר.

נתכבד במשקה לימונדה או במשקה אחר שהכנו.

נסכם באירוע חווייתי ומהנה.

עקרונות להתאמת הפעילות לילדים עם מוגבלות פיזית

- ✓ מומלץ לבחון את אורך המסלול מראש ולוודא שתנאי השטח מאפשרים נגישות מלאה לכל הפעילויות כדי שכל הילדים יוכלו לקחת בהן חלק שוויוני ופעיל.
- ✓ מומלץ לבחון אם יש נקודות עצירה במהלך הפעילות, שבהן יתאפשר לילדים הזקוקים למנוחה, לעצור ולנוח. כדאי להצטייד בכיסא/שרפרף לעצירות לצורך מנוחה.
- ✓ מומלץ לבחון את תוואי המסלול ולוודא שהשיפועים בו מתונים ומאפשרים התניידות לכל אורך המסלול בלא מאמץ יתר.
- ✓ הפעילות תותאם ליכולת הפיזית של הילדים, ובמידת הצורך יש להיערך לסיוע של איש צוות נוסף.
- ✓ אם המסלול ארוך מדי לתלמידים מסוימים, יש להתייעץ עם הוריהם בעוד מועד ולחפש אמצעי ניידות חלופיים.

עקרונות להתאמת הפעילויות לילדים עם צרכים מיוחדים

כלל הפעילויות המוצעות ניתנות לביצוע גם עם ילדים בעלי צרכים מיוחדים הלומדים בגני חינוך מיוחד. עם זאת מומלץ להיעזר בעקרונות להתאמת הפעילויות וגם במגוון הפעילויות המוצעות בקישורים המצורפים בהמשך הקובץ, למתן מענה להיבטים ולצרכים נוספים, ובהם המעבר משגרת יום-יום לשגרת חופשה, פנאי, חברה, ביטחון ובטיחות.

1. **התאמה לגיל הילד ולרמת התפקוד** – בחירת התכנים והפעילויות בהתאם לגיל הכרונולוגי של הילד מתוך התחשבות ברמת התפקוד שלו.
2. **הנגשה** - התאמת הפעילויות והסביבה הפיזית והלימודית לצורכי הילד:
 - ✓ הנגשה סביבתית וטכנולוגית – הוספת עזרים ואביזרים הנדרשים לילד בעל צרכים מיוחדים כדי שיוכל להשתתף בפעילויות, ובכללם עזרים טכנולוגיים: מחשב תקשורת, אייפד, טכנולוגיה מסייעת.
 - ✓ הנגשה לימודית / הנגשה קוגניטיבית בעזרת פשוט לשוני, פשוט הליכים, תיווך, שימוש בסמלים.
3. **תיווך, המחשה והדגמה** לקראת הפעילות, במהלכה ובסיומה, באמצעות:
 - ✓ תיווך של הידע והמושגים הנדרשים להשתתפות בפעילות.
 - ✓ הצגת תכנים, משימות והסברים בדרגות קושי שונות.
 - ✓ פירוק משימות והוראות לשלבי משנה; פירוק שאלות לשאלות משנה.
 - ✓ המחשת התכנים באמצעות מוצג/חפץ, דגם, תצלום, סמל, מלל כתוב ודבור, סרט, כלים אומנותיים ועוד.
 - ✓ שימוש באמצעי תקשורת תומכת וחליפית (תת"ח), בעזרים טכנולוגיים ובסביבות מתוקשבות מותאמות.
4. **התנסות ותרגול** - למידה בהתנסות פעילה, חיבור למצבי חיים ולעולמו של הילד; תרגול באמצעות חזרות מגוונות ומשחקי תפקידים.
5. **טיפוח מיומנויות חשיבה** – הבניה של הפעילויות והמשימות ברמות חשיבה שונות (מהקונקרטי למופשט).
6. **התאמה של השיח למאפייני התקשורת של הילדים באמצעות:**
 - ✓ זימון מגוון ערוצים לביטוי ולהבעה עצמית: דיבור, יצירה, תנועה.
 - ✓ שימוש במגוון אמצעי הבעה ותקשורת, לרבות תקשורת תומכת חליפית ועזרים טכנולוגיים בהתאם לצרכים המיוחדים.
 - ✓ ליווי השיח באמצעים חזותיים, המקדמים את הבנת השיח הדבור ומאפשרים יישום של כללי שיח מקובלים.
 - ✓ שימוש במגוון משלבי שפה: התאמה לרמת התפקוד השפתי ובד בבד חשיפה למשלבים גבוהים יותר.
 - ✓ פשוט לשוני (אך לא דלות לשונית) בהתאמה לגיל ולרמת התפקוד של הילדים.
 - ✓ פירוש מילים קשות, שימוש במילים נרדפות, שימוש בדוגמות.
 - ✓ דיבור בקצב מותאם תוך הקפדה על בהירות ושפה תקינה.

קישורים לפעילויות בנושאים נוספים:

- ✓ מגוון פעילויות בנושאי חברה ומיומנויות חברתיות, פנאי, בטיחות וביטחון (מתוך : חינוד מיוחד, תוכנית "ניצנים", משרד החינוך)
- ✓ מגוון פעילויות בנושאי מעברים משגרת יום-יום לשגרת חופשה, פנאי, בטיחות וביטחון (מתוך : קיץ אחר, משרד החינוך)
- ✓ מגוון פעילויות בנושאי פנאי, מעברים כפעילויות לשלב הטרם חופשה ולמהלך החופשה (מתכנים מסביב לשעון, אגף א' חינוד מיוחד, משרד החינוך).

בכל שאלה והצעות נוספות עבור ילדים עם צרכים מיוחדים ניתן לפנות ליסמין לסגי
דרגן jasminle@education.gov.il